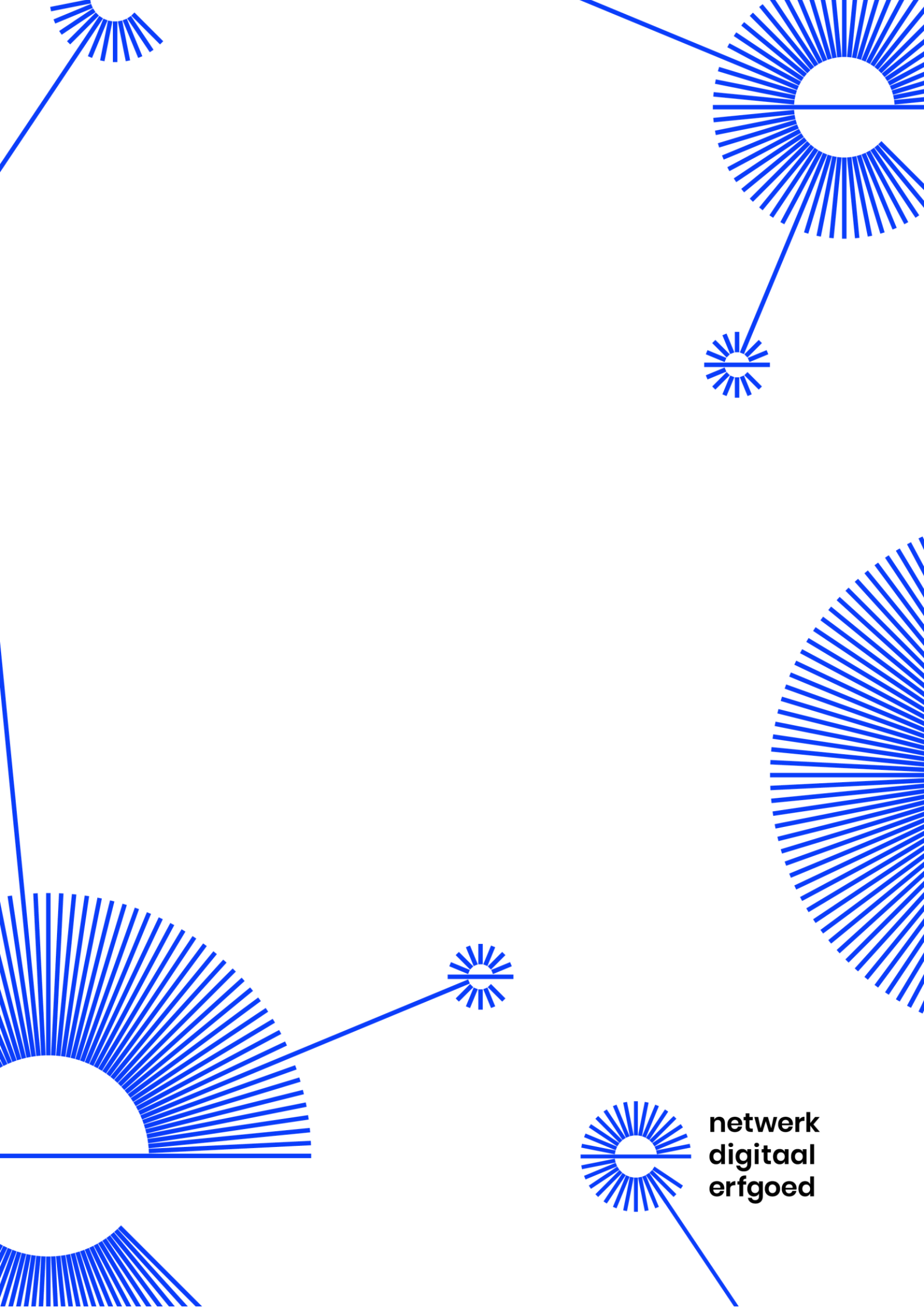

Organiseren van het aggregatielandschap

Inventarisatie en aanbevelingen

Versie: 1.0 | april 2020
Auteur: Marjon van Schendel

**netwerk
digitaal
erfgoed**

**netwerk
digitaal
erfgoed**

Inhoudsopgave

1. Inleiding en achtergrond	3
2. Scope	5
3. Aanpak	7
4. Strategie en beleid	8
4.1 Sectorale knooppunten	8
4.2 Provinciale knooppunten	8
4.3 Thematische knooppunten	9
5. Organisatie	10
5.1 Sectorale knooppunten	10
5.2 Provinciale knooppunten	10
5.3 Thematische knooppunten	10
6. Techniek	11
6.1 Sectorale knooppunten	11
6.2 Provinciale knooppunten	11
6.3 Thematische knooppunten	11
7. Conclusies en aanbevelingen	12
7.1 Conclusies	12
7.2 Aanbevelingen	13
Bijlage: bevindingen per knooppunt	14
1. Strategie en beleid	14
2. Organisatie	19
3. Techniek	23

1. Inleiding en achtergrond

Context

In 2017 is door de projectleider van Digitale Collectie een inventarisatie uitgevoerd naar situatie van de aggregatie-infrastructuur voor digitaal erfgoed informatie in Nederland. Hierin wordt het volgende geconstateerd:

Er bestaan complexe aggregatie lijnen tussen landelijke knooppunten, thematische en provinciale portals, maar ook vanuit de instellingen zelf, die weer op verschillende aggregators aangesloten kunnen zijn. Er is niet altijd zicht [op] hoe deze routes lopen en hoe ze overlappen. Instellingen zijn door hun verscheidenheid aan collecties soms bij verschillende regionale, landelijke, thematische en ook Europese aggregatoren aangesloten.¹

Een goed georganiseerd aggregatielandschap is geen doel op zich, maar een middel en tussenstap om uiteindelijk te komen tot een gedistribueerd netwerk.

Het project 'Organiseren Aggregatielandschap' stuurt aan op een betere samenwerking en een effectiever resultaat van de inspanningen die momenteel plaatsvinden in het aggregatielandschap.

Het project kan als succesvol beschouwd worden wanneer:

1. Het huidige landschap van aggregatoren en thematische portalen beter in beeld gebracht is.
2. De verschillende stakeholders afspraken maken over betere onderlinge afstemming op het gebied van beleid, organisatie en techniek.
3. Er een gezamenlijke roadmap ligt die inzicht geeft in de wijze waarop het aggregatielandschap kan doorontwikkelen naar het netwerk van erfgoed informatie zoals beschreven in de DERA.
4. Er, waar mogelijk, afspraken gemaakt zijn over het doorvoeren van tijdelijke aanpassingen aan de huidige aggregatieplatformen om een versnelling in de beschikbaarheid van erfgoed informatie in Linked Open Data-vorm te bewerkstelligen.

Dit rapport geeft antwoord op de eerste doelstelling en geeft aanbevelingen voor de volgende fase waarin afspraken gemaakt worden, een roadmap ontwikkeld is en eerste aanpassingen bij platformen gedaan zijn.

Doelstelling en leeswijzer

In 2019 is het intensiveringsprogramma voor het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) gestart.² Een van de projecten is het 'Organiseren van het Aggregatielandschap'. De doelstelling van het project 'Organiseren van het Aggregatielandschap' is de volgende:

Met het project 'Organiseren Aggregatielandschap' willen we sturen op een betere samenwerking en een effectiever resultaat van de inspanningen die momenteel plaatsvinden in het aggregatielandschap. Om zo de zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van de erfgoedcollectie te verbeteren en tevens de deskundigheid van de medewerkers van de erfgoedinstellingen te vergroten.³

¹ Plan van aanpak voor het organiseren van het aggregatielandschap, 2019, p. 4.

² Programmaplan Intensivering NDE 2019-2020

³ Projectplan Organiseren van het Aggregatielandschap v1.0

In dit project is samengewerkt met vertegenwoordigers of netwerken van provinciale platformen, landelijke aggregatoren en thematische aggregatoren. In het vervolg worden deze betrokken partijen verder aangeduid met de algemene term 'knooppunten'. De term 'platform' wordt gehanteerd voor de data die zij samenbrengen.

Dit document beschrijft de resultaten van de inventarisatie langs de lijnen strategie en beleid, organisatie en techniek van de verschillende type platformen. Vervolgens doet het de eerste aanbevelingen voor verbeteringen.

Het doel van dit rapport is om inzicht te verschaffen in de huidige stand van zaken en het doet aanbevelingen voor de toekomst. Het rapport vormt de basis voor de op te stellen verbeterplannen.

Leeswijzer: in de bijlage staan de bevindingen per aggregator opgenomen, uitgesplitst in de lijnen 'strategie en beleid', 'organisatie' en 'techniek'.

2. Scope

Zoals in het projectplan beschreven zijn de volgende typen knooppunten te onderscheiden:

- Sectorale knooppunten: deze vervullen de landelijke rol van aggregator over hun specifieke sector. Dit zijn de binnen scope van dit project vallende knooppunten van het Netwerk Digitaal Erfgoed, te weten:
 - Nationaal Archief. Archives Portal Europe Foundation (APEF) is de internationale aggregator voor archieven. Voor Nederland acteert Nederlandse deelverzameling uit APE als Nederlandse aggregator voor de archiefsector.
 - Beeld en Geluid (Digitale Collectie). Digitale Collectie vervult de functie van Nationale Aggregator van Nederland ten behoeve van publicatie op Europeana; (vrijwel) alle aanleveringen vanuit Nederland moeten vanuit Digitale Collectie lopen. Met dat doel is Digitale Collectie geaccrediteerd door Europeana.
 - Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (Collectie Nederland). Collectie Nederland brengt erfgoedcollecties van meer dan 100 musea en andere collectiebeherende instellingen samen en doorzoekbaar via de website.
 - Koninklijke Bibliotheek (Open Zoek Platform). Het OZP brengt alle collecties van de Openbare Bibliotheken, de KB en een aantal andere instellingen samen. Het OZP vormt de basis voor www.bibliotheek.nl.

Het knooppunt van het KNAW is vooralsnog nog niet meegenomen in dit onderzoek.

- Provinciale/regionale knooppunten:
 - Brabants Erfgoed / Brabant Cloud
 - Redbot (Friesland)
 - Geheugen van Drenthe
 - Collectie Gelderland
 - Collectie Groningen
 - Limburgs Erfgoed
 - Ons Noord-Holland
 - UtrechtAltijd
 - Zeeuwse Ankers
 - MijnStadMijnDorp (Overijssel)
 - Provincie Zuid-Holland
- Thematische knooppunten:
 - Netwerk Oorlogsbronnen
 - Modemuze
 - WieWasWie
 - Vijf eeuwen migratie

- Delfts Aardewerk
- Beeldbank Nederlands-Indië
- Zuiderzeecollectie
- Muziekweb

3. Aanpak

Het project is gestart met een kick-off, waarbij alle knooppunten uitgenodigd werden. Tijdens deze kick-off is het projectplan besproken. Het plan is enthousiast ontvangen: alle betrokkenen gaven aan de toegevoegde waarde van meer inzicht en mogelijk betere samenwerking te zien.

In eerste instantie was het plan om per type aggregator in groepsverband verder in detail door te praten. Met de sectorale knooppunten is dit gelukt, met de provinciale en thematische knooppunten was dit agendatechnisch niet haalbaar. Ook, omdat tijdens het overleg met de sectorale knooppunten bleek dat de verschillen tussen de organisaties aanzienlijk waren, is ervoor gekozen om met alle knooppunten afzonderlijk in gesprek te gaan. Van mei tot december 2019 hebben gesprekken plaatsgevonden met alle in de scope opgenomen knooppunten. Dit heeft als voordeel dat er dieper op de vragen ingegaan kon worden. Het heeft als nadeel dat hiermee het netwerkarakter van het project niet versterkt is.

De knooppunten zijn langs de volgende lijnen onderzocht:

- Wat is de strategie van de organisatie, hoe zien zij hun rol en wat is hun visie? Hierbij komt ook vaak de financiering en de rol van de opdrachtgever aan de orde.
- Hoe is de aggregatie georganiseerd? Met wat voor mensen wordt het werk uitgevoerd en hoe wordt de samenwerking met de toeleverende instellingen gerealiseerd?
- Volgens welke techniek wordt geaggregeerd? Hoe wordt geaggregeerd, welk collectiebeheersysteem wordt gebruikt? Wordt er gebruik gemaakt van LOD, en wat is de status of ambitie hiervan?

De eerste resultaten van deze inventarisatie zijn gepresenteerd in de Week van het Digitaal Erfgoed. In de volgende hoofdstukken worden de bevindingen, conclusies en aanbevelingen beschreven.

4. Strategie en beleid

Er zijn duidelijke verschillen te onderscheiden in de strategie en het beleid van de verschillende typen knooppunten.

4.1 Sectorale knooppunten

Om efficiënter en klantvriendelijker (eenduidig loket, goede doorverwijzing) te kunnen werken zullen nadere afspraken worden gemaakt over het organiseren van gedistribueerde toegang. De gezamenlijke knooppunten (al samenwerkend in het project Digitale Collectie) voeren daarop de regie.⁴

Van de sectorale knooppunten kan verwacht worden dat zij uitvoering geven aan deze afspraak uit de Nationale Strategie (2015) en dat zij hun rol als sectorale aggregator als een van hun kerntaken formuleren.

Geen van de knooppunten heeft zijn rol als sectoraal platform op strategisch niveau in een beleids- en/of jaarplan geëxpliciteerd. In twee gevallen is de rol van het knooppunt gekoppeld aan een wettelijke taak en in die gevallen beperkt tot een gedeelte van het totaal van de betreffende sector. Uit de gesprekken is gebleken dat de knooppunten in de praktijk een verschuiving zien van hun rol in de richting van adviseur voor instellingen om hun data beter beschikbaar te kunnen stellen en te verkrijgen.

De verschillende sectoren hebben een eigen technische aanpak ontwikkeld voor het opnemen van de collecties. Er is geen noodzaak om die technische aanpak te uniformeren over de sectoren heen. Afhankelijk van het type collectie (archief, bibliotheek of museale collectie) kan een instelling die collectie bij het meest passende platform aanbieden.

Er is geen behoefte gebleken om dit naar elkaar toe te laten groeien. De verschillen in techniek bieden meer flexibiliteit aan betrokken instellingen waardoor het netwerk beter bediend kan worden. Op het moment dat een instelling aan wil sluiten bij een aggregator van haar sector, maar de gehanteerde techniek tot aansluiting beter past bij één van de andere aggregatoren, wordt overlegd of het mogelijk is om bij deze aggregator aan te sluiten.

4.2 Provinciale knooppunten

De invulling van de rol en taken van provinciale knooppunten hangt sterk af van het provinciale beleid. Niet iedere provincie voert een actief en expliciet omschreven digitaal erfgoed beleid. Er zijn provincies die geen beleid op dit onderwerp hebben geformuleerd. Dit heeft zijn weerslag op de volwassenheid van provinciale platforms, die dan ook enorm verschilt per provincie. Enkele provincies hebben geen provinciaal platform. Indien er wél beleid is dan ligt dit vast in periodes van vier jaar. De provincies formuleren hun doelstellingen in beleid dat in principe voor vier jaar vastligt. Als gevolg hiervan is de horizon van het beleid van de provinciale aggregatoren ook vier jaar. Vaak vervullen

⁴ Nationale strategie digitaal erfgoed, 2015, p. 9.

provinciale knooppunten een adviesrol met betrekking tot de planvorming rond de provinciale aggregatoren.

4.3 Thematische knooppunten

Thematische knooppunten brengen data rondom een specifiek thema samen. Aggregatie van data is voor hen een kernactiviteit. Uit de gesprekken is gebleken dat structurele financiering voor het beheer en onderhoud/doorontwikkeling vaak problematisch is, in tegenstelling tot de eenmalige financiering van de opstart- en realisatiefase. Dit heeft tot gevolg dat het formuleren van een langere termijnvisie meestal niet gerealiseerd kan worden. Investerings in onderhoud en innovatie en het maken van keuzes voor structurele en duurzame oplossingen kunnen vaak in kleine stappen gedaan worden. Continuïteit en borging van de dienst op langere termijn is vaak kwetsbaar en soms problematisch.

5. Organisatie

De verschillen in de wijze waarop de knooppunten zelf georganiseerd zijn en de wijze waarop deelnemers betrokken worden zijn groot. De organisatie kan bestaan uit een team van vaste medewerkers tot een enkele inhuurkracht en vrijwilligers. Afspraken zijn gemaakt in de vorm van een samenwerkingscontract, maar kunnen ook bestaan uit een *gentlemen's agreement*.

5.1 Sectorale knooppunten

Bij de landelijke-, sectorale knooppunten zijn de medewerkers in dienst van de instelling en hebben zij naast hun taken ten behoeve van het sectorale platform ook nog andere taken. Deelnemers uit de betreffende sector kunnen meestal zonder kosten of contract participeren. Er is over het algemeen een beperkte actieve werving van instellingen om deel te nemen.

5.2 Provinciale knooppunten

De verschillen in strategie bij de provinciale knooppunten vertalen zich ook in de wijze waarop de aggregator georganiseerd is: er is een ring van flexibele medewerkers rondom een vaste kern. De meeste medewerkers hebben tijdelijke contracten of doen het werk naast hun andere taken.

5.3 Thematische knooppunten

Vanwege de tijdelijke financiering werken veel thematische knooppunten met tijdelijke en ingehuurde medewerkers. Alleen daar waar de thematische portal onderdeel uitmaakt van een bestaande instelling (zoals Kunstmuseum voor Delfts Aardewerk) zijn medewerkers structureel betrokken bij het platform.

6. Techniek

Op het vlak van techniek is er nog veel winst te halen. Data wordt in het merendeel van de gevallen via OAI-PMH of via dumps regelmatig binnengehaald en binnen de aggregator verder verwerkt en verrijkt. De DERA is bij de knooppunten wel bekend, maar de principes worden in beperkte mate gehanteerd. Deze leven zeker nog niet bij alle instellingen; een deel daarvan is druk bezig om het hoofd boven water te houden. Toepassing van LOD bevindt zich in een experimenteel stadium, ook bij de knooppunten zelf, en vindt nog nauwelijks plaats bij de individuele instellingen. Het feit dat er vanuit de collectiebeheersystemen geen standaard LOD gepubliceerd kan worden is een grote remmende factor.

6.1 Sectorale knooppunten

Binnen de sectorale knooppunten wordt wel aan LOD gewerkt voor de geaggregeerde data, maar dit bevindt zich nog in een experimentele fase. Er worden door de sectorale knooppunten geen acties ondernomen om ontwikkeling en gebruik van LOD bij aanleverende instellingen te stimuleren. Sinds de start, in 2015, van het werkprogramma Bruikbaar en de keuze in 2016 voor linked data bij de bron zijn er vanuit sectorale knooppunten weinig tot geen ontwikkelingen en ondersteunende acties te zien die dit NDE-beleid in de sectoren helpen realiseren. Als collectiebeherende instellingen zelf LOD kunnen publiceren dan kan de aggregator zich gaan richten op ondersteuning van de aanleverende instellingen bij het aanleveren en verbeteren van de datakwaliteit.

6.2 Provinciale knooppunten

De techniek, waarmee provinciale knooppunten werken, is veelal gebaseerd op harvesten van data. De data is in de meeste gevallen nog niet als LOD beschikbaar. Alleen voor RedBot geldt dat de technische infrastructuur van RedBot is gebouwd op LOD.

Naast aggregatie biedt een aantal provinciale knooppunten (Noord-Brabant, Overijssel) de mogelijkheid aan de instellingen (m.n. historische verenigingen) om hun data in te voeren in een collectief collectiebeheersysteem, dat gezamenlijk is ingericht en (soms) gezamenlijk gefinancierd is. Hierdoor hoeven de instellingen zelf geen collectiebeheersysteem aan te schaffen en kunnen ze gebruik maken van de verrijkte data en de standaard terminologiebronnen (AAT, Geonames) van de provincie. Binnen de Canon van Zuid-Holland kan een instelling zelf beeldmateriaal uploaden, dat doorgezet wordt naar, onder meer, Collectie Nederland.

6.3 Thematische knooppunten

Vanwege de onzekere structurele financiering werken veel thematische portalen met kleinschalige technische oplossingen. Daarbij ligt de prioriteit meer op het binnenhalen van de data. De manier waarop dat gebeurt is daaraan ondergeschikt. Bij hen ligt een duidelijke wens om meer in lijn met de DERA te gaan werken, maar ontbreekt de kennis over hoe dit aan te pakken, zeker omdat het gefaseerd moet gebeuren. Bij het Netwerk Zuiderzeecollectie zijn acties opgestart om door URI's te koppelen netwerkpartners voor te bereiden op een linked data-benadering.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Strategie en beleid

In het algemeen waren de gesprekspartners niet altijd op de hoogte van de principes en doelstellingen van de Nationale Strategie, het Netwerk Digitaal Erfgoed en de DERA. Hierdoor is er bij de drie typen aggregatoren weinig verbinding tussen de strategie en beleid op nationaal niveau en de vertaling naar de eigen rol en functie.

Een uitgewerkt beleid van de knooppuntfunctie van sectorale knooppunten in het eigen netwerk ontbreekt in de meeste gevallen. Twee sectorale knooppunten vervullen een knooppuntfunctie vanwege een wettelijke taak. Deze taak betreft echter niet de volledige sector waardoor bij instellingen onduidelijkheid bestaat over de sectorbrede rol van de betreffende aggregator.

Provinciale knooppunten zijn in grote mate afhankelijk van het beleid van de provincie, waarbij de verschillen tussen provincies groot zijn. Niet iedere provincie heeft een provinciaal platform.

Organisatie

De verschillen, in de wijze waarop de knooppunten georganiseerd zijn en de wijze waarop deelnemers betrokken worden, zijn groot. Sommige knooppunten werken met een team van vaste medewerkers, andere hebben een enkele inhuurkracht en werken vooral met vrijwilligers.

Ook de wijze waarop de samenwerking tussen instellingen en knooppunt is georganiseerd, kent een grote verscheidenheid. Sommige knooppunten werken met samenwerkingscontracten, andere kennen een *gentlemen's agreement*.

Bij de sectorale knooppunten staat het ondersteunen en stimuleren van hun netwerk niet hoog op de agenda. De kennis bevindt zich voor een groot deel, bij deze knooppunten, bij een beperkt aantal mensen. Het uitdragen van deze kennis en het ondersteunen van de sector heeft een lage prioriteit binnen de organisaties en blijft daardoor liggen.

Er wordt tussen de verschillende knooppunten weinig afgestemd en/of samengewerkt, bijvoorbeeld in de vorm van gemeenschappelijke projecten. Eventuele samenwerking is gebaseerd op persoonlijke contacten.

Techniek

Provinciale en thematische knooppunten hebben weinig organisatorische en financiële middelen om hun bestaande technische infrastructuur verder te ontwikkelen volgens de steeds concreter wordende principes van DERA. In 2018 is de eerste versie van DERA verschenen. Uit de gesprekken is gebleken dat de toepassing van de principes slechts mondjesmaat gebeurt en dat bij knooppunten niet altijd voldoende technische kennis aanwezig is om de infrastructuur en software door te ontwikkelen.

Naast de DERA zijn er ook andere standaarden, bij met name de sectorale aggregatoren, die gevolgd kunnen worden. Het stimuleren van hun deelnemers om ook volgens deze principes te gaan werken verkeert nog in een beginstadium. De focus van de knooppunten ligt momenteel meer op het gebruik van de DERA-principes voor hun eigen platform, dan op het stimuleren en ondersteunen van hun deelnemers om ook deze principes te gaan volgen. Het streven om volgens de DERA te gaan werken is er wel bij de knooppunten. De kleinere instellingen zitten in de fase van bewustwording en denken na over het Open zijn van hun data en het vrij beschikbaar stellen hiervan.

7.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen uit dit project is een aantal concrete aanbevelingen te doen. Hieronder volgt puntsgewijs een aantal succesfactoren die kunnen leiden tot een beter ingericht aggregatielandschap:

- De knooppuntfunctie van sectorale knooppunten, als meest gereede partijen in het netwerk, verdient zo snel mogelijk concrete uitwerking in beleid en in organisatie. De sectorale knooppunten hebben een voorbeeldfunctie in het netwerk en die kan al in de jaarplannen voor 2021 opgenomen zijn. Dit leidt tot een duidelijke taakomschrijving van de sectorale knooppunten als knooppunten in het netwerk van NDE. Vanuit het netwerk worden ze gezien als vertegenwoordigers van de volledige sector, terwijl hun opdracht vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap soms beperkter is (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in eerste instantie voor rijksmusea, Koninklijke Bibliotheek met name voor openbare bibliotheken, het Nationaal Archief alleen voor rijksarchieven).
- De knooppuntfunctie van de sectorale knooppunten kan beter ingevuld worden door proactief de platformen te benaderen en hen ondersteuning te bieden op het gebied van kennis van de Nationale Strategie en de invulling daarvan, zo ook op het gebied van het beschikbaar stellen van data (voor bijvoorbeeld thematische portalen). Hierbij kunnen op provinciaal niveau de digitaal erfgoedcoaches een rol spelen. Een pilot kan gestart worden, waarbij de requirements van een thematische of provinciale platform afgestemd worden op wat er vanuit de sectorale en provinciale knooppunten geleverd kan worden. Dan vindt een kruisbestuiving plaats tussen de verschillende type platformen. Aangezien Limburg initiatieven ontplooit om een provinciaal themaportal in te richten met de ambitie om te werken volgens de DERA-principes, is dit initiatief een goede kandidaat voor een pilot.
- Met name de thematische portalen willen stappen zetten in de toepassing van DERA-principes. Dit kan aan de hand van pilotprojecten waarin de roadmap getoetst en verder ontwikkeld kan worden. Erfgoed Brabant en Netwerk Oorlogsbronnen verkennen in dit kader hoe WOII-bronnen in en over Noord-Brabant beter digitaal toegankelijk gemaakt kunnen worden en hoe we daarin kunnen samenwerken op basis van de roadmap. Dit is een voorbeeldproject dat navolging verdient.
- Vanuit het Netwerk Digitaal Erfgoed, of vanuit de knooppunten, kennisbijeenkomsten organiseren voor de platformen, waarin per onderwerp kennis en ervaring gedeeld kan worden (bijvoorbeeld op het gebied van auteursrechten). Niet alleen per type knooppunt, maar juist over de knooppunten heen. Er is een schat aan kennis bij de sectorale knooppunten beschikbaar die momenteel niet actief in het netwerk gedeeld wordt.
- Deel de onderwerpen binnen de domeinen Zichtbaar, Bruikbaar en Houdbaar gezamenlijk in plaats van per richting. Het zijn vaak dezelfde mensen bij de instellingen die voor meerdere aspecten binnen hun platform verantwoordelijk zijn.
- Het faciliteren van het netwerk wordt unaniem door alle knooppunten als mogelijkheid gezien om zich verder te kunnen ontwikkelen. Er is behoefte aan een aanjaagfunctie die op korte termijn vanuit NDE-projecten ingevuld kan worden. Op termijn hoort dit bij de knooppuntfunctie van de sectorale knooppunten en het is urgent om hiervoor zo snel mogelijk een visie te ontwikkelen.

Bijlage: bevindingen per knooppunt

1. Strategie en beleid

Sectorale knooppunten

Platform	Strategie
Beeld en Geluid - Digitale Collectie (DC)	De strategie van DC wordt bepaald door de vraag vanuit Europeana. Nu de visie op het gedistribueerd netwerk en DERA voldoende ontwikkeld zijn, kan Beeld en Geluid een nieuwe strategie ontwikkelen. Deze is gericht op het neerzetten van DC als een brand voor de B2B toepassingen.
Nationaal Archief – Archieven Portaal Europa (APE)	Alle archieven van Nederland zitten al in APE, en APE fungeert hiermee als landelijk platform. Voor het platform APE zijn principes uit de Nationale Strategie, de DERA en inspanningen rond NDE Bruikbaar waardevolle input om APE verder te ontwikkelen. APEF bepaalt uiteindelijk koers, maar wordt natuurlijk gevoed door ontwikkelingen in gidslanden, waartoe Nederland behoort.
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Collectie Nederland (CN)	De strategie volgt de Erfgoedwet waarin is vastgelegd dat beheerders van de rijkscollectie de museale cultuurgoederen toegankelijk moeten maken door met hun registratie aan te sluiten op het geautomatiseerde systeem van de Collectie Nederland. De uitwerking wordt bepaald door wens van de (rijks)musea en de visie van het ministerie van OC&W. De scope van de op te nemen collecties (niet-rijksmusea, diversiteit in typen collecties) maakt afwegingen om collecties wel of niet op te nemen lastig.
Koninklijke Bibliotheek - Open Zoek Platform (OZP)	Eén van de beleidsdoelstellingen van de KB is het verwezenlijken van een nationale digitale bibliotheek, die toegang biedt tot alle publiek gefinancierde bibliotheekcollecties. Het knooppunt bestaat uit het Open Zoek Platform voor openbare bibliotheken voor metadata-aggregatie en Delpher voor contentaggregatie. Samen vormen zij de toegangslaag tot de fysieke en digitale collecties van bibliotheken. KB wil voor het Netwerk Digitaal Erfgoed partners met bibliotheekcollecties optreden als sectoraal knooppunt en wil geaggregeerde metadata van bronhouders beschikbaar maken via haar linked data-publicatieplatform. Ze kan dat op basis van gemeenschappelijke infrastructuren en afspraken met verschillende partners in het bibliotheekveld, waaronder Openbare Bibliotheken en Universiteitsbibliotheken. De rol van aggregator is begrensd door afspraken met de verschillende partners in het netwerk en de gemeenschappelijke infrastructuren. Zo zijn, bijvoorbeeld, niet alle metadata uit OZP of WorldCat binnen geldende afspraken te publiceren als LOD.

Provinciale knooppunten

Platform	Strategie
Brabant – Brabants Erfgoed / Brabant Cloud	De provincie huldigt al jaren het beleid dat 'Brabants erfgoed sterker en beter zichtbaar gemaakt moet worden'. Door deze continuïteit heeft Erfgoed Brabant (en haar rechtsvoorgangers) zich de afgelopen twintig jaar kunnen ontwikkelen met het motto 'digitaal bij de tijd'. Digitale toegankelijkheid van erfgoed is geen wettelijke taak van de provincie, maar de provincie beschouwt dit wel als een manier om de eigen identiteit hoog te houden; via verhalen wordt meer betekenis aan de collectie gegeven en wordt het bereik groter.
Friesland – Redbot	Provincie Fryslân had tussen 2014-2018 het project 'Redbot,' het Deltaplan Digitalisering Fries Erfgoed. Nu is Redbot een service- en netwerkorganisatie van een aantal Friese instellingen. Redbot ontvangt projectfinanciering van de provincie Friesland. Overige middelen dienen door de deelnemers zelf ingebracht te worden. Er is geen eigen begroting voor beheer en uitbreiding. Het beheer van RedBot ligt bij Tresoar. Voorbereidingen lopen voor het beleidsplan voor de nieuwe periode (2021-2024), waarin hopelijk structurele financiering vanuit de provincie verleend wordt.
Drenthe - Geheugen van Drenthe	Het Archief Drenthe beheert de portal het Geheugen van Drenthe (2016). Hiervoor is in 2017 een projectplan ontwikkeld om dit als knooppunt in te richten, maar vanwege gebrek aan financiering is dit stopgezet. De werkzaamheden op het gebied van erfgoed vallen (volgens de provincie) onder de archieftaak. Beheer van monumenten en landschap is meer gericht op fysiek erfgoed. In de huidige cultuurnota van de provincie is digitaal erfgoed wel een aandachtspunt, maar er zijn onvoldoende middelen om dit uit te kunnen voeren.
Gelderland - Collectie Gelderland	Erfgoed Gelderland is een coöperatie van ca. 215 leden. Het bureau van de coöperatie ontvangt subsidie van de provincie Gelderland voor de ondersteuning van de leden op het vlak van roerend en immaterieel erfgoed, geschiedbeoefening en publieksarcheologie. Digitalisering van collecties valt hieronder. Collectie Gelderland bestaat sinds 2001. 50 coöperatielieden nemen momenteel deel en betalen jaarlijks 300 euro contributie. Voor doorontwikkeling van de site is Erfgoed Gelderland voortdurend op zoek naar extra middelen, waarbij met name, maar niet uitsluitend, naar de provincie Gelderland gekeken wordt. Op dit moment ontvangt Collectie Gelderland projectsubsidie van de provincie. Erfgoed Gelderland hoopt dat de provincie Collectie Gelderland met ingang van de nieuwe beleidsperiode 2021-2024 structureel zal gaan subsidiëren.
Groningen - Collectie Groningen	Erfgoedpartners is een van de drie provinciale erfgoedinstellingen in Groningen en wordt gefinancierd vanuit de provincie en incidentele fondsen. Er is geen financiering voor digitalisering (20K voor onderzoek). In de nieuwe kadernota is wel aandacht voor digitalisering (25K voor digitale coaching), vooral voor ontsluiting van collecties ('basis op orde' 100K voor nieuwe licenties voor musea, waarmee zij hun collecties via internet zichtbaar kunnen maken en kunnen aanhalen bij andere platforms). In de nieuwe kadernota (2021-2028) wordt digitale zichtbaarheid van collecties als belangrijk genoemd.
Limburg	Voor de komende periode is digitaal erfgoed een speerpunt voor de provincie. Volgens de provinciale visie is het niet opportuun om als erfgoedveld en Provincie te investeren in (grote) overkoepelende, technische infrastructuur of platforms. Op basis van twee beleidsbrieven worden plannen ontwikkeld voor een nieuwe provinciale portal volgens principes van het Netwerk Digitaal Erfgoed en DERA.
Noord-Holland - Oneindig Noord-Holland	Oneindig Noord-Holland (ONH) is ondergebracht bij het Noord-Hollands Archief en maakt deel uit van hun provinciale taken. De provincie vindt

	erfgoed wel belangrijk, maar niet expliciet digitaal erfgoed. De beleidsperiode loopt tot 2023. NH heeft geen erfgoedhuis. Er is geen sprake van een eigen provinciale identiteit die door middel van digitaal erfgoed door de provincie gestimuleerd wordt.
Utrecht - UtrechtAltijd	In het beleidsplan van Landschap Erfgoed Utrecht (LEU), die UtrechtAltijd beheert, is digitalisering van erfgoed en het koppelen van data opgenomen, in lijn met het beleid van de provincie. Door collecties, objecten en locaties met elkaar te verbinden worden betere verhalen verteld. De focus ligt op kennis over erfgoed verspreiden via verhalen, verrijkt met geaggregeerde collecties. UtrechtAltijd richt zich op het grote publiek, waarbij ook de crowd benaderd wordt voor expertise (de 'schervendokter') met een verdiepingsslag voor de meer geïnteresseerden en specialisten. LEU werkt met halfjaarlijkse thema's die zoveel mogelijk aansluiten bij de actualiteit (maand van de geschiedenis). De provincie financiert en ondersteunt in het formuleren van beleid. De provincie promoot LEU en UtrechtAltijd ook bij andere instellingen en bedrijven. LEU wordt volledige gefinancierd vanuit de provincie.
Zeeland - Zeeuwse Ankers (ZA)	Zeeuwse Ankers is een van de speerpunten in het provinciaal Cultuurbeleid. ZA voedt de Zeeuwse identiteit en verbindt de inwoner en toerist met Zeeland. ZA biedt aanknopingspunten, ingegeven vanuit het materieel en immaterieel erfgoed en het landschap, bedoeld om Zeeland te ontdekken, te beleven en te ontwikkelen. Zowel op locatie (QR-codes en 'klapbanken') als via de website. Dit sluit aan bij de ambities in de opgave Zeeland Zichtbaar om de provincie sterker te profileren. Financiering is alleen voldoende om Zeeuwse Ankers in de lucht te houden, niet om door te ontwikkelen. Er is wel aandacht voor doorontwikkeling van ZA (toewerken naar een structuur op basis van de Zeeuwse Erfgoedlijnen en meer gericht op de toerist) en daarover gaat het erfgoedhuis met de provincie in gesprek.
Overijssel - MijnStadMijnDorp	Het Historisch Centrum Overijssel (HCO) is een samenwerkingsorganisatie van gemeentelijke en rijksarchieven in de provincie Overijssel. Ze heeft een wettelijke archieftaak, wat inhoudt dat ze verantwoordelijk is voor het beheer en behoud van de collectie (twintig km aan archief). Financiering voor deze taak komt vanuit het Rijk en gemeenten. Voor het beschikbaar stellen en verspreiden van erfgoed informatie, wat dus geen wettelijke taak is, voert HCO projecten uit met steun van de provincie. Waaronder het portal MijnStadMijnDorp, dat gefinancierd wordt door de provincie. Momenteel loopt het beleidsplan van HCO/de provincie voor 2016-2020 waarin de doelstelling staat opgenomen dat 50% van de historische verenigingen en musea aangesloten moet zijn op de website. Deze doelstelling is inmiddels behaald. De verwachting is dat de provincie ook in de komende beleidsperiode het beheer van MijnStadMijnDorp zal financieren en mogelijk uit zal breiden om nog meer instellingen te kunnen bereiken en aan te kunnen sluiten.
Zuid-Holland - Canon van Zuid-Holland	Het beleid voor de provincie Zuid-Holland ligt vast voor de periode 2019-2023 (= collegeperiode). Provinciale Staten van Zuid-Holland moeten officieel nog een besluit nemen (april 2020), maar voor de periode 2020-2023 zal het programma DCE worden gecontinueerd. Specifiek bestaat dit programma uit drie onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Themafonds DCE ondergebracht bij het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland (PBCF): waar collectiebeherende instellingen in Zuid-Holland een aanvraag kunnen doen voor een financiële bijdrage voor de aanschaf van onder meer hard- en software om een stap te maken in het digitaliseringsproces;

- Steunpunt DCE: coördinatie hiervan ligt bij het Erfgoedhuis Zuid-Holland. Het gaat dan om het organiseren van cursussen en workshops en een maatwerk aanpak bij collectiebeherende instellingen;
- Digitaal Platform: coördinatie ligt bij de provincie Zuid-Holland, specifiek de Canon van Zuid-Holland als onderdeel van de Canon van Nederland.

Thematische knooppunten

Platform	Strategie
Delfts Aardewerk	In 2000 is Delfts Aardewerk gestart als een pilot binnen het Kunstmuseum om aan te kunnen sluiten bij de digitale wereld en zich te profileren in deze omgeving als expert. Er is voor Delfts Aardewerk gekozen, omdat deze klein, Nederlands en populair is. Bovendien was het Kunstmuseum al expert in het publiceren van boeken over Delfts aardewerk. Deze strategie is nog steeds van toepassing. Community denken is belangrijk. In 2009 is samenwerking gezocht met andere musea, zoals het Rijksmuseum Amsterdam, Prinsenhof, het Loo.
Netwerk Oorlogsbronnen (NOB)	In de afgelopen jaren is NOB ontwikkeld als samenwerkingsverband tussen verschillende oorlogsmusea / herinneringscentra / archieven / wetenschappelijke instellingen. De komende tijd staat in het teken van groei en uitbreiding van het aantal deelnemers en doorontwikkeling naar gedeelde diensten van een breed publiek. Bedreiging voor NOB is de financiering, in eerste instantie gedacht bij het NIOD te kunnen landen, maar dat richt zich meer op de wetenschap, terwijl NOB zich richt op het brede publiek. Pijlen worden gericht op het ministerie van VWS, die een structurele subsidie verstrekt voor het in de lucht houden van NOB. Met projectgeld worden aanvullende projecten gefinancierd.
Modemuze	Modemuze is een samenwerkingsverband tussen de veertien musea in Nederland en Vlaanderen die modecollecties beheren. Gefinancierd vanuit deze musea voor het beheer en onderhoud van het platform. Penvoerder is het Amsterdam Museum. De strategie van Modemuze wordt bepaald door de deelnemers (conservatoren). Verbeteringen en vernieuwingen kunnen alleen projectmatig met apart geld gerealiseerd worden. De strategie van Modemuze is 'Collecties permanent zichtbaar maken, actualiseren en van nieuwe context laten voorzien (blogs) door de community'. Musea en domein bij elkaar brengen (onderzoekers, makers en dragers).
WieWasWie	Op WieWasWie worden historische persoonsgegevens van 25 archieven samengevoegd in een landelijk platform. WieWasWie is onderdeel van de standaard informatievoorziening van CBG en heeft geen aparte financiering. De doelstelling voor de komende periode is om de kwaliteit te verbeteren en meer deelnemers toe te voegen aan het platform (ook vanuit Duitsland en België).
Vijf eeuwen migratie	IISG is een instituut voor het beheren van collecties met betrekking tot de sociale geschiedenis en het uitvoeren van onderzoek op dit terrein, met als doel deze beschikbaar te stellen (bewaren, beschikbaar stellen en onderzoeken). De collectie bevat zo'n 1,2 miljoen items.
Beeldbank Nederlands-Indië	Het Museum voor Wereldculturen is penvoerder voor de Beeldbank Nederlands-Indië in oprichting. De beeldbank is geen onderdeel van de taakstelling die het museum vanuit overheid heeft gekregen. De exploitatie van de Beeldbank heeft daardoor te weinig aandacht gehad. In de nieuwe beleidsperiode wordt de Beeldbank weer opgepakt en na

	<p>iedere beleidsperiode wil het museum de toegevoegde waarde evalueren om de levensvatbaarheid te bepalen.</p>
Zuiderzeecollectie	<p>Het Zuiderzeemuseum wil als expertisecentrum op het gebied van de Zuiderzeecollectie de data hierover zo breed en volledig mogelijk beschikbaar stellen. In 2015 is er een digitale collectie bij het Zuiderzeemuseum opgezet. Vanwege de oproep van de minister, om meer samen te gaan werken, en met financiering van het Mondriaanfonds is toen het netwerk opgezet. De Zuiderzeecollectie is een netwerkorganisatie van inmiddels 24 instellingen, gedragen door het Zuiderzeemuseum. De Zuiderzeecollectie is geen aggregator in de zin dat data verzameld wordt, maar meer een venster op alle beschikbare informatie over de Zuiderzee. Toekomstvisie voor de komende drie jaar is om verder te gaan met verrijken van de data aan de bron bij de aangesloten instellingen, verbreden, meer instellingen aansluiten.</p>
Muziekweb	<p>Muziekweb heeft altijd ingezet op het zo breed mogelijk beschikbaar stellen van haar data. Onlangs heeft zij (met een aantal collectiebeherende instellingen, zoals het Rotterdams Philharmonisch en het Concertgebouworkest) een 'gat' geconstateerd in de beschikbaarheid van muziek (met name audio); er is niet één plaats waar alle gespeelde muziek te vinden is. Muziekweb wil deze rol graag gaan vervullen, en wordt, gezien haar grote publieke bereik, ook als een gerede partij hiervoor gezien. Muziekweb wil aansluiten bij de nationale strategie voor digitaal erfgoed en de DERA.</p> <p>Muziekweb heeft, samen met SOM en gesteund door de andere muziekarchieven, Beeld en Geluid en KB, een plan opgesteld voor een landelijk platform voor podiumkunsten.</p>

2. Organisatie

Sectorale knooppunten

Platform	Organisatie
Beeld en Geluid - Digitale Collectie (DC)	DC wordt gefinancierd vanuit het Netwerk Digitaal Erfgoed als een generieke voorziening en uitgevoerd door het Instituut voor Beeld en Geluid. Momenteel werken er twee medewerkers aan. Deelnemers aan DC moeten zichzelf aanmelden, er is geen actieve werving. Focus ligt op het verbeteren en uitbreiden van de content van bestaande deelnemers. DC is op zoek naar een podium om de erfgoedinstellingen te bereiken om deel te nemen aan DC en zo het bereik van DC te vergroten.
Nationaal Archief - Archieven Portaal Europa (APE)	APE is een Europese platform voor archieven en wordt beheerd door de stichting APEF. De stichting heeft een beperkt aantal (eigen) medewerkers en heeft <i>country managers</i> en <i>institution managers</i> (technisch), die dit 'in kind' doen. Deelnemers dragen financieel bij. Deelnemers melden zichzelf aan op het platform. Afhankelijk van beschikbare tijd vindt promotie door de country manager plaats. Daarnaast verlenen de medewerkers ondersteuning aan de archieven over hoe zij hun data kunnen verbeteren en aanleveren.
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Collectie Nederland (CN)	Collectie Nederland is het platform waar onder meer de wettelijke taak om de rijkscollectie te ontsluiten mee wordt ingevuld. Instellingen worden actief benaderd om deel te nemen aan CN, waarbij de focus ligt op de collecties van instellingen die graag aan willen sluiten. CN ondersteunt de collecties in het aansluiten, maar instellingen moeten dit zelf financieren, wat een belemmering kan zijn. CN wordt ook met een lokaal filter beschikbaar gesteld aan instellingen. Prioriteit en geld binnen de instellingen is een issue, geld wordt liever besteed aan het beschikbaar stellen van de fysieke collecties: digitaal of online heeft geen prioriteit.
Koninklijke Bibliotheek - Open Zoek Platform (OZP)	De KB kan de rol van domeinaggregator het eenvoudigst realiseren vanuit haar taakstelling met betrekking tot alle publiek gefinancierde bibliotheken. Bibliotheekcollecties bij andere instellingen dan bibliotheken zijn technisch lastiger bruikbaar te maken. Aansluiten van deze collecties zal dus een grotere investering vragen. Bovendien is niet alle metadata over collecties bij bronhouders, die de KB van haar netwerken kan aggregeren, geschikt te maken als LOD, op basis van de bestaande afspraken met eigenaren van de (bron)metadata.

Provinciale knooppunten

Platform	Organisatie
Brabant - Brabants Erfgoed / Brabant Cloud	Erfgoed Brabant heeft voor al haar taken 14 FTE. Voor de Brabant Cloud zijn drie medewerkers beschikbaar om de infrastructuur te beheren en instellingen te ondersteunen in het aansluiten. Er zijn in Brabant 150 heemkundekringen, waarvan 80-90 ook een collectie hebben. Samen met de koepelorganisatie Brabants Heem is een collectief collectiebeheersysteem voor heemkundekringen gerealiseerd (Memorix Maior, Picturae). Er zijn inmiddels 37 organisaties aangesloten. Deze wordt ook gezamenlijk gefinancierd: instellingen dragen bij aan de beheerkosten van het platform. Instellingen worden actief benaderd en er zijn maandelijkse inloopmiddagen en regionale vergaderingen. Ook kleinere erfgoedinstellingen realiseren zich steeds meer het belang van digitale toegankelijkheid van hun bronnen.
Friesland - Redbot	Inzet van de deelnemers voor het beheer en verbeteren van het platform is ad hoc en gebaseerd op vrijwilligheid. Het Fries Museum en Tresoar leveren een grote inspanning. De financieringsstromen van de deelnemers zijn heel divers en wisselend, vandaar het streven naar één

	financieringsstroom voor Redbot. Deelname aan het platform is voor de deelnemers gratis. Veel verloop, waardoor kennis gefragmenteerd is. Er worden regelmatig bijeenkomsten georganiseerd voor bestaande en potentiële deelnemers.
Drenthe - Geheugen van Drenthe	Archief Drenthe heeft geen structurele taak voor beheer van het digitale erfgoed. Twee collega's en een aantal vrijwilligers werken aan de verhalenportal.
Gelderland - Collectie Gelderland	Erfgoed Gelderland (EG) bestaat uit 25 FTE, waarvan er twee bezig zijn met digitaal informatiebeheer / Collectie Gelderland (CG). Bij CG zijn ruim vijftig instellingen aangesloten en er komen steeds nieuwe partijen bij. Er wordt momenteel niet actief geworven, omdat de recent vernieuwde website nog wat nazorg behoeft. De doelgroep historische verenigingen wordt door de nieuwe website beter bediend, omdat zij hun data in Memorix in kunnen voeren en (via filters op CG) zo een eigen website hebben. Er worden samenwerkingsovereenkomsten gesloten met deelnemers. Marketing vindt plaats via Google Ads en social media, niet via provinciale of gemeentelijke netwerken. Google Analytics wordt bijgehouden.
Groningen - Collectie Groningen	De provincie heeft De Verhalen van Groningen ontwikkeld en ondergebracht bij Marketing Groningen. Deze verhalenwebsite is niet gekoppeld aan de collecties. Erfgoedpartners (EP) is licentiehouder van Adlib Collections, waar 13 musea aan mee doen (gratis voor de musea). De meeste musea in Groningen gebruiken Adlib. Via een API (in ontwikkeling) kunnen gegevens vanuit de collectie zichtbaar worden in de Collectie Groningen. Vrijwilligers zijn verantwoordelijk voor de invoer van objectgegevens in Adlib, EP geeft advies bij problemen en vragen. Er is een klankbordgroep en een redactiegroep voor CG, die tweemaal per jaar overlegt. Digitalisering wordt door een team van vijf medewerkers uitgevoerd (1 vrijwilliger, twee erfgoedcoaches, de consulent collectieregistratie en de directeur als het gaat om digitaal beleid).
Limburg	Het Huis voor de Kunsten biedt ondersteuning aan de sectoren museum, kunst en cultuur met twee medewerkers. Er is inmiddels ook een erfgoed coöperatie actief. Er is daarnaast binnen de provincie een aantal lokale samenwerkingsverbanden op het gebied van erfgoed actief.
Noord-Holland - Oneindig Noord-Holland (ONH)	ONH is belegd bij het Noord-Hollands Archief. Twee medewerkers stimuleren verenigingen en vrijwilligers om verhalen en foto's aan te leveren.
Utrecht – UtrechtAltijd	Binnen LEU beheert en ontwikkelt een kleine afdeling Marketing & Communicatie UtrechtAltijd. Zij werkt met halfjaarlijkse plannen. Met de elf deelnemers zijn contracten gesloten over aggregatie van hun collectie en publicatie op UtrechtAltijd. Deze instellingen moeten wel aan een bepaald kwaliteitsniveau voldoen, zowel wat betreft de verhalen (waardoor het aantal vrijwilligers afgenomen is) als de metadata. Focus op de 'willing', die worden ondersteund via het digitaal steunpunt (coaches helpen daarbij). Historische verenigingen zijn terughoudend in het openstellen van hun data, collectie en verhalen. LEU voert zelfevaluaties uit om naar de provincie toe de toegevoegde waarde van UtrechtAltijd aan te kunnen tonen. LEU communiceert over UtrechtAltijd via social media en heeft ook fysieke producten (memoryspel) voor de jeugd ter kennismaking met Utrechts erfgoed.
Zeeland - Zeeuwse Ankers (ZA)	Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband van acht instellingen, die ieder hun data, zowel verhalen, activiteiten als collecties aanleveren aan ZA. De een is actiever dan de ander. Zo stelt het Zeeuws Museum maar een beperkte set beschikbaar en wordt ook niet door de provincie gestimuleerd om meer te delen. Andere instellingen werken als externe partner mee, door bijvoorbeeld verhalen, activiteiten of collecties beschikbaar te stellen. Er zijn vijftien museumcollecties aangesloten op

	<p>ZA. Het aansluiten op ZA is gratis. Voor actieve werving van instellingen, om ze betrokken te houden en uit te breiden, is te weinig tijd. Historische verenigingen zijn wel actief met digitaliseren van beeldmateriaal. De coördinatie en redactie van ZA is in handen van Erfgoed Zeeland. De technische infrastructuur is ondergebracht bij samenwerkingspartner ZB Planbureau en Bibliotheek van Zeeland.</p>
Overijssel – MijnStadMijnDorp	<p>Binnen het HCO is een vaste medewerker beschikbaar voor MijnStadMijnDorp en worden op ad hoc basis HCO-collega's betrokken voor specifieke vragen (de contentbeheerder van de HCO website springt bij). Acquisitie is niet nodig, elk jaar komen minimaal vijf instellingen aankloppen voor een aansluiting. Het HCO ondersteunt collectiebeheerders van deelnemende organisaties met handleidingen en gesprekken bij gebruik van Atlantis, het collectiebeheersysteem achter MijnStadMijnDorp. De collectiebeheerders delen dit weer met vrijwilligers die voor hen werken. Er worden driemaal per jaar bijeenkomsten georganiseerd, die steeds enthousiaster bezocht worden. Hier worden thema's, soms op verzoek van deelnemers, besproken, zoals een matrix over auteursrechten. Eenmaal per jaar worden alle instellingen uitgenodigd. Deelname is gratis, sommige verenigingen zeggen hun collectiebeheersysteem (Adlib) op en gaan volledig over op Atlantis. Alleen de eenmalige migratie moet door de deelnemers zelf gefinancierd worden.</p> <p>Er is een samenwerkingsovereenkomst met de deelnemers waarin onder meer staat opgenomen dat zij minimaal 20% van hun collectie moeten publiceren op de portal.</p>
Zuid Holland - Canon van Zuid Holland	<p>Het Erfgoedhuis Zuid-Holland is een uitvoeringsorganisatie van deze provincie. Wordt voor 70% gefinancierd uit de provincie, de overige 30% via consultancy. In Zuid-Holland richten vier medewerkers en één digitaal erfgoedcoach (vanuit het intensiveringsprogramma van het Netwerk Digitaal Erfgoed) zich op het NDE-gedachtengoed. Het Erfgoedhuis richt zich op de kennisvergroting en maatwerk aanpak digitalisering van de collectiebeherende instellingen via het daarvoor ingestelde Steunpunt DCE. De Canon van Zuid-Holland wordt door beheerd door de provincie Zuid-Holland.</p>

Thematische knooppunten

Platform	Organisatie
Delfts Aardewerk	<p>Het Kunstmuseum is penvoerder van het informele samenwerkingsverband (<i>gentlemen's agreement</i>) tussen de deelnemers. Het Kunstmuseum beheert het platform, conform afspraak, voor vijf jaar. De redactie (bestaande uit conservatoren) is voor twee jaar vastgelegd. Deelnemers dragen hieraan financieel bij. Voor onderhoud en verbetering is projectsubsidie noodzakelijk.</p>
Netwerk Oorlogsbronnen (NOB)	<p>NOB wordt binnenkort een stichting, wat noodzakelijk is om deel te kunnen nemen aan het consortium met het Nationaal Archief, ING Huygens, en het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies voor een gezamenlijk project om het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) te digitaliseren. Intern zijn er zeven medewerkers en is er een aantal 'satellieten' dat bij de projecten betrokken wordt. Het NOB heeft geen Research- & Development-afdeling meer, dit is voor de komende jaren niet nodig. Momenteel heeft NOB ongeveer honderd deelnemers, die via landelijke netwerkdagen (jaarlijks) en regionale netwerkdagen (regio's met gelieerde deelnemers die hun data via een regionaal portal beschikbaar stellen) betrokken worden.</p>
Modemuze	<p>Modemuze is een samenwerkingsverband tussen veertien musea in Nederland (en Vlaanderen) die mode in hun collectie hebben. Ze wordt gefinancierd vanuit deze musea voor het beheer en onderhoud van de</p>

	<p>portal. Penvoerder is het Amsterdam Museum. Verbeteringen en vernieuwingen worden projectmatig aangepakt, waarvoor projectsubsidies worden gezocht. Er zijn grote verschillen tussen de musea in kennis en bereidheid om mee te werken.</p> <p>Aanmelden om deel te nemen aan Modemuze gaat via collegiale contacten. In de samenwerkingsovereenkomst wordt het aantal uren dat het museum besteedt aan de inhoud en collectie afgestemd, alsmede aansprakelijkheid en financiële bijdrage. Er worden geen technische eisen aan de data gesteld.</p>
WieWasWie	<p>WieWasWie is onderdeel van de standaard informatievoorziening van het Centrum voor Familiegeschiedenis (CBG) en heeft geen aparte financiering. Doelstelling is om de kwaliteit van de portal te verbeteren en meer deelnemers toe te voegen aan het platform (ook vanuit Duitsland en België).</p>
Vijf eeuwen migratie	<p>Vijf eeuwen migratie wordt beheerd door de stichting CGM, een samenwerkingsverband van twintig instellingen. IISG is de grootste en voert het secretariaat. De stichting CGM richt zich op collectievorming en onderzoek, IISG brengt met name het duurzaamheidsaspect in bij het ontwikkelen van de technische infrastructuur.</p> <p>IISG heeft wel structurele financiering voor het beheer van de collectie, maar heeft projectgeld nodig voor het vernieuwen van sites en dergelijke.</p>
Beeldbank Nederlands-Indië	<p>Het Museum voor Wereldculturen is penvoerder voor de Beeldbank Nederlands-Indië. Geen onderdeel van de taakstelling van de overheid, waardoor de financiering gedragen moet worden door de deelnemende instellingen die collecties hebben over Nederlands-Indië.</p>
Zuiderzeecollectie	<p>De Zuiderzeecollectie is een netwerkorganisatie van 24 instellingen, tien instellingen doen actief mee in het traject om het platform te onderhouden en te verbeteren. De inzet is sterk afhankelijk van het enthousiasme van individuen. De meeste instellingen hebben beperkte mankracht beschikbaar, hebben veel vrijwilligers en kennen regelmatig wisselingen. Er zijn ook veel verschillen in digitale vaardigheden en collectiebeheersystemen. Hierdoor is het tempo van digitalisering lager dan gehoopt. De website is wel gezamenlijk tot stand gekomen.</p>
Muziekweb	<p>Muziekweb is georganiseerd rond het digitaliseren en beschikbaar stellen van audio en beschikt over een eigen digitaliseerstraat en krachtige ICT-afdeling. Muziekweb digitaliseert alleen ten behoeve van haar eigen catalogus, niet voor derden (valt buiten doelstelling Muziekweb), dragers van derden passen niet in de digitaliseerstraat van Muziekweb.</p>

3. Techniek

Sectorale knooppunten

Platform	Techniek
Beeld en Geluid - Digitale Collectie (DC)	DC aggregereert volgens het OAI-PMH protocol, volgens door Europeana opgestelde criteria. Er is een pilot om DC als LOD beschikbaar te stellen.
Nationaal Archief - Archieven Portaal Europa (APE)	APE aggregereert volgens het OAI-PMH protocol of op basis van een door de instelling aangeleverde dump volgens door APE gestelde eisen. Ontwikkelingen rond LOD worden gevolgd, maar de focus ligt eerst op nieuw design van de portal. Daarnaast participeert het portal in Europese samenwerkingsprojecten en levert het data als open data in projecten, zoals Zweedse Wikimedia. De <i>country manager</i> Nederland brengt LOD wel onder de aandacht bij andere landen, maar er zijn grote verschillen in zowel kennis als de kwaliteit van de metadata.
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Collectie Nederland (CN)	Instellingen kunnen op verschillende manieren aansluiten, een API heeft de voorkeur, maar een csv-bestand kan ook. CN is ontwikkeld met HUB3-technologie. Er zijn gebruikersbijeenkomsten voor het delen van ervaringen. Erfgoedinstellingen kunnen een view krijgen op CN voor hun eigen website. CN is bezig met het ontwikkelen van LOD van hun eigen datasets.
Koninklijke Bibliotheek - Open Zoek Platform (OZP)	De linked data-omgeving van de KB staat nog in de kinderschoenen in de zin dat de KB nog niet echt beschikt over een gestructureerde, in processen en infrastructuur geïntegreerde, LOD-publicatieomgeving. In de bestaande LOD-publicatieomgeving publiceert de KB nu nog vooral de eigen collectie-informatie van de KB, met name de Nederland-collectie (basis voor de Nationale Bibliografie) en bijbehorende thesauri. Voor de ontwikkeling van deze aggregatiefunctie voor bibliotheekcollecties in het erfgoednetwerk wil de KB inzetten op het linked data platform van de KB. Een goed samenhangend programma voor realisatie van de gewenste aggregatiefunctie ontbreekt echter nog. Tussentijds kan het Open Zoekplatform van de KB (OZP), samen met andere metadata-platformen (zoals het BKT-platform waarop Delpher draait), een centrale functie voor de Nationale Digitale Bibliotheek (NDB) vervullen door het online beter vindbaar en zichtbaar maken van fysieke en digitale collecties van publiek gefinancierde bibliotheken via een landingspagina voor bibliotheekcollectie Nederland. Het OZP zou daarvoor verder uitgebreid kunnen worden met data van erfgoedbibliotheken uit andere bronsystemen, zoals WorldCat. In de ontwikkelroadmap van OZP is met het aansluiten van deze erfgoedbronnen nog geen rekening gehouden. Met name het gebruikersperspectief / de klantvraag is voor de KB nog niet goed genoeg ontwikkeld om een verantwoorde investeringsbeslissing te kunnen nemen over het inzetten van OZP voor dit doel.

Provinciale knooppunten

Platform	Techniek
Brabant - Brabants Erfgoed / Brabant Cloud	Brabants Erfgoed / Brabant Cloud bestaat uit een aantal onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> Memorix Maior, collectief collectiebeheersysteem waar de kleine instellingen (momenteel 37) hun data invoeren met ondersteuning van Erfgoed Brabant.

	<ul style="list-style-type: none"> • HUB3-aggregator, waar deze data verzameld wordt, evenals de exports en API-koppelingen met andere organisaties (musea en archieven). • HUB3 biedt ook de mogelijkheid tot een (gratis) 'instant' website, die gebruikt kan worden voor een lokale website, waardoor collecties zowel via de lokale website, als via Brabants Erfgoed (Ginger website). HUB3 heeft nog geen LOD, daar wordt aan gewerkt.
Friesland – Redbot	Er is een transformatiemodule ontwikkeld waarmee verschillende bronnen omgezet kunnen worden in EDM (en vanaf EDM naar LOD). In december 2019 is dit opgeleverd. Het blijkt uit de transformatiemodule dat de kwaliteit van de geleverde metadata (nog) te wensen overlaat. Dit vereist aanpassingen bij de deelnemers.
Drenthe - Geheugen van Drenthe	Binnen Drenthe bestaan veel databases naast elkaar, zonder integratie, en deze vereisen veel onderhoud. Driebit en Seecr verzorgen de techniek achter de portal. Nationale Strategie Digitaal Erfgoed is hier onbekend.
Gelderland - Collectie Gelderland (CG)	De website en het onderliggende collectiebeheersysteem zijn onlangs vervangen door Memorix (Picturae), waarbij instellingen zelf hun data kunnen invoeren en de grotere instellingen via een API hun data kunnen laden. Ook is een API op maat mogelijk voor het aanleveren van data uit CG naar eigen websites. De prioriteit van LOD is laag, het invoeren volgens standaarden heeft hogere prioriteit. Er vindt geen redactie op de data plaats, wel op de verhalenwebsite, die met vrijwilligers opgezet is. Binnen Memorix wordt de AAT gehanteerd. Het gebruik hiervan moet nog wel verder gestimuleerd worden bij eindgebruikers.
Groningen - Collectie Groningen	Collectie Groningen is een aggregator van museale objecten en wordt momenteel aangevuld met andere erfgoedobjecten. Het digitaliseren gebeurt publieksgericht voor betere zichtbaarheid op internet. Deze afbeeldingen zijn in hoge resolutie (TIFF), gratis en vrij van rechten beschikbaar. Deze moeten nog gekoppeld worden aan de API (van Adlib). Erfgoedpartners is verantwoordelijk voor de digitalisering en gemeenschappelijke ontsluiting.
Limburg	Memorix wordt lokaal gebruikt. Nog geen provinciaal platform.
Utrecht – UtrechtAltijd	De huidige website UtrechtAltijd is verouderd en wordt nu opnieuw opgezet door Basic Orange, waarbij de uitgangspunten van het Netwerk Digitaal Erfgoed gehanteerd worden. Dit is als voorwaarde meegegeven aan de leverancier. Data wordt geladen in huidige website.
Zeeland - Zeeuwse Ankers (ZA)	Zeeuwse Ankers is door Total Design gebouwd met een WordPress CMS en een HUB3-platform. Musea leveren ad hoc exports aan, HUB3 verwerkt deze in het juiste formaat, waardoor de aanlevering laagdrempelig kan. Verhalen kunnen rechtstreeks op ZA ingevoerd worden. ZA is ook in het fysieke straatbeeld en landschap zichtbaar: via QR-codes op historische plaatsen zijn de verhalen en video's online te bekijken/beluisteren. Bij fysieke knooppunten van historisch belang staan klapbanken met verhalen in tekst, beeld en geluid.
Overijssel – MijnStadMijnDorp	Atlantis biedt een eenvoudige mogelijkheid om de collectie te beheren. Voor de migratie kunnen verschillende bestandsformaten aangeleverd worden. Na de migratie vindt het beheer in Atlantis plaats door de instelling zelf (geen updates). Als richtlijnen krijgen de instellingen een overzicht van trefwoorden (xls, gebaseerd op NOB en AAT), met het verzoek om deze te gebruiken. In het systeem zelf wordt geen gebruik gemaakt van thesauri. Als er fouten op de website staan, wordt dat doorgegeven aan de instellingen. Onlangs is de museale module zodanig aangepast dat het Memory Museum LOD kan publiceren.

Zuid-Holland - Canon van Zuid-Holland	De site is onderdeel van www.entoen.nu . De data wordt aan deze site geleverd. Instellingen kunnen hun data ook uploaden via de Collectie Nederland.
---------------------------------------	---

Thematische knooppunten

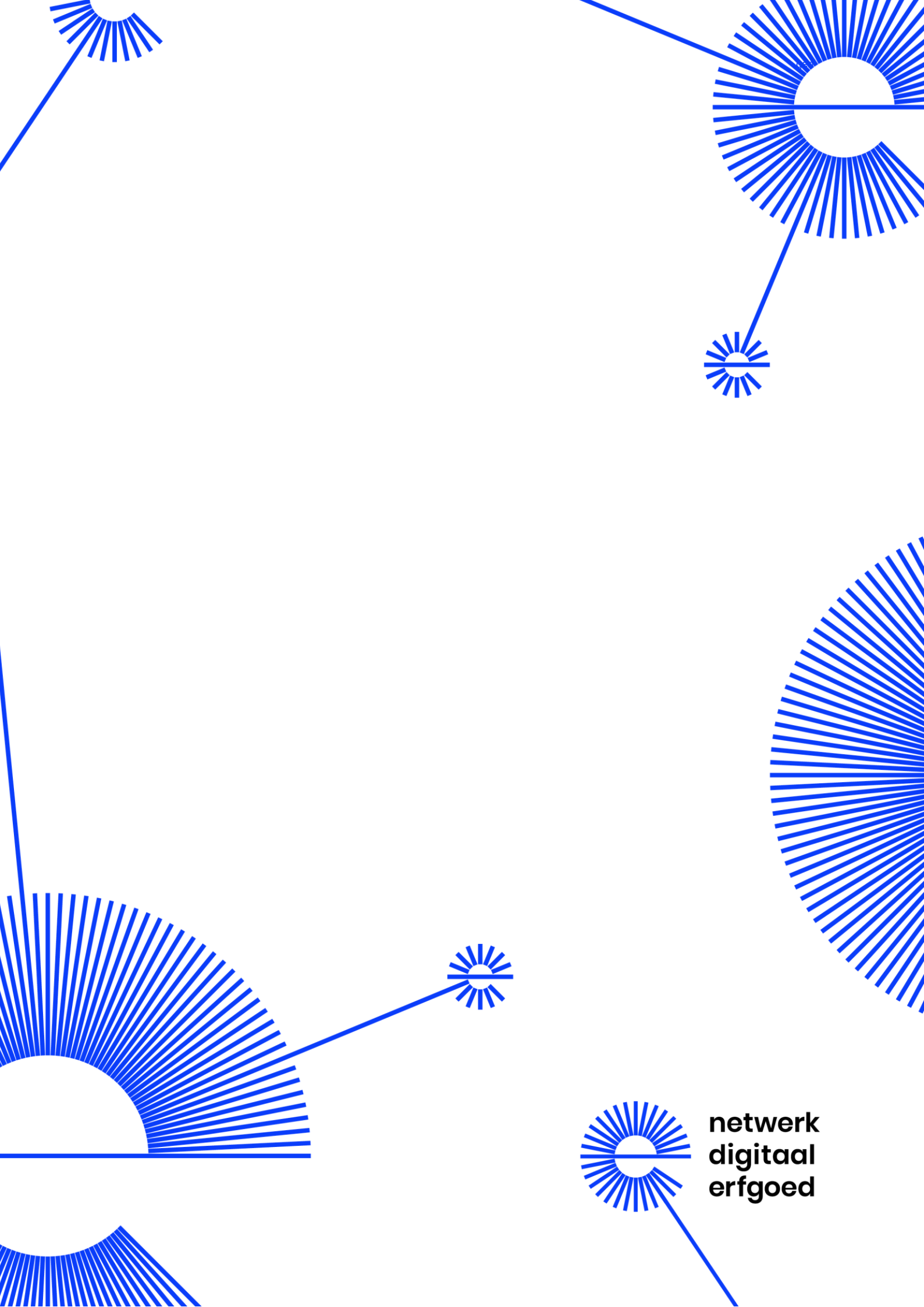
Platform	Techniek
Delfts Aardewerk	De huidige website is verouderd, zowel visueel als technisch. Het is een Drupal-website. Data wordt geïmporteerd in alle wenselijke formaten (.xls). Wens is om de site meer duurzaam te maken en meer in lijn met de DERA (onderhoud bij de bron, API's in plaats van .xls, betere synchronisatie). Er wordt gezocht naar de juiste technische oplossing. De site heeft nu veel maatwerk. Voor de technische infrastructuur wordt gekeken naar de Wikibase community. Daarnaast zou Delfts Aardewerk graag zien dat één van de leveranciers van portals een standaard product ontwikkeld op basis van hun aanpak.
Netwerk Oorlogsbronnen (NOB)	NOB harvest de data uit de lokale collectiebeheersystemen. Als instellingen hiermee instemmen dan wordt hun data - verrijkt - als LOD gepubliceerd op het CKAN-register. De WO2-thesaurus en WO2-biografieën hebben een eigen API, die door NOB-deelnemers en iedere andere partij kan worden aangeroepen. De LOD WO2-thesaurus wordt inmiddels door een aantal instellingen in hun lokale collectiebeheersysteem gebruikt, een eerste stap op weg naar decentrale verrijking vanuit de bron.
Modemuze	Modemuze leest in principe alles in via MINT (ook gebruikt door IISG en Europeana), een tool voor de mappings en de publicatie, en mapt dit naar het juiste model (eventueel LOD). Website zit in Drupal. Modemuze heeft een eigen thesaurus die opgenomen is in het Termennetwerk.
WieWasWie	De data wordt via OAI-PMH geharvest. LOD wordt niet als optie gezien; vanwege de aard van de data is deze moeilijk te koppelen. Er vindt wel in kleine groepjes dataverbetering plaats. WieWasWie gebruikt het Archive2archive-metadatamodel.
Vijf eeuwen migratie	Vijf eeuwen migratie is verouderd, maar wordt wel in de lucht gehouden. Er zijn plannen om deze website volgens de NDE-principes opnieuw op te zetten. De collectie van IISG heeft wel een API (https://iisg.amsterdam/en/collections/using/machine-access), maar geen PIDs.
Beeldbank Nederlands-Indië	Er is een SCVN-thesaurus, die als LOD gepresenteerd gaat worden (dit is in november 2019 ook daadwerkelijk gebeurd). Ook de collectiedata van het NMVW en het Wereldmuseum zijn inmiddels als LOD gepubliceerd, waardoor de infrastructuur een stap verder is om de realisatie van de Beeldbank mogelijk te maken. Hiervoor wordt samengewerkt met het Netwerk Digitaal Erfgoed. In de nieuwe beleidsperiode wordt ook het beleid ten aanzien van LOD gedefinieerd.
Zuiderzeecollectie	Het Zuiderzeemuseum beheert haar collectie in Adlib (desktop versie 4.5). In Adlib zijn handmatig URI's en PID's toegevoegd. Beeldmateriaal en overige bestanden (PDF-documenten, audio en video) wordt via het servicecontract met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) opgeslagen in het DAM van Picturae. Via de Adlib API wordt de collectie van het Zuiderzeemuseum opgenomen in de Zuiderzeecollectie en ook in Collectie Nederland. Maakt gebruik van de cultuurhistorische thesaurus van RCE. Voor musea uit het Netwerk Zuiderzeecollectie zijn drie routes om aan te sluiten op de Zuiderzeecollectie: <ul style="list-style-type: none"> • Een csv wordt geleverd aan Collectie Nederland, hier wordt een 'virtuele collectie' van gemaakt in de OAI API van CN.

	<p>Zuiderzeecollectie haalt de data vervolgens via deze OAI API op. Beeldmateriaal van deze partners worden opgeslagen in een Amazon S3 Cloud Storage.</p> <ul style="list-style-type: none">• Adlib-versie die een API heeft, dan deze aanspreken, hetzelfde geldt voor een Picturae API op Memorix.• Een door Driebit te ontwikkelen linked data-wrapper leest de data uit het Zijper Collectiebeheersysteem.
Muziekweb	<p>Muziekweb heeft inmiddels de eigen catalogus met Triply omgezet in Linked Open Data, deze is nog niet gepubliceerd, omdat Muziekweb nog financiële vergoeding ontvangt voor haar metadata. Hier wordt nog een business model voor bedacht. Muziekweb heeft al een aantal verweerde collecties opgenomen in haar catalogus, maar functioneert nog niet als aggregator (waarbij de collectie nog beheerd wordt bij de aanleverende instelling).</p>

Colofon

Dit is een uitgave van het Netwerk Digitaal Erfgoed, april 2020.

Meer informatie is te vinden op www.netwerkdigitaalerfgoed.nl
Reageren kan altijd: info@netwerkdigitaalerfgoed.nl

**netwerk
digitaal
erfgoed**